

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: DUMINEC'A.

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungari'a:
Pe unu anu 5 fl. — cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU:

Pentru publicatiunile de trei ori ce contien
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele sè se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Èr banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFI'A DIECESANA in ARAD.

Recunoscinti'a in viéti'a publica.

„Nemultiemirea este plat'a, pre carea o da lumea celoru ce i-facu bine.“

Asia a fost, bagu seama, din betrani, si asia este si astadi. Nu inzadar a enuntiatu Mantuitorulu Christos acestu modu de gandire si de viétia alu lumii in memorabilele cuvinte cuprinse in evangeli'a celoru diece leprosi, cand dupace a vediutu ca numai unulu se întórce la densulu dintre cei diece vindecati, cá se-i multiemésca pentru binefacerea, de carea i-facuse partasi pre toti diece de o potriua, — lu-intrebà : „dar ceialalti noue unde sunt ?“

Nu erau atunci cei noue, precum n'au fost nici de atunci încóce, si precum nu sunt nici in diu'a de astadi in cele mai multe casuri, cand vorb'a este de a-se recunósce si a-se dá fiecui ceeace este alu lui.

Si cu tóte acestea recunoscinti'a este cea dantain, bas'a si temeli'a tuturor virtutiloru !

Pre recunoscintia baséza crestinismulu viéti'a. Numai din recunoscintia póte omulu pasí pre calea, pre carea facutu este, cá se mérga : pre calea s'a spre deseversire.

Unu daru dela Dumnedieu este viéti'a !

Asia ne invétia doctrin'a crestinismulu, si asia-i spune omulu crestinu credinti'a lui religiósca.

Daca unu daru dela Dumnedieu este acésta viétia, atunci neaperatu totu ceeace facem, si totu prin ceeace dàmú semne, ca traim si viiàm, aru trebui se fia unu lantiu nentreruptu de fapte, prin cari se ne manifestàmú recunoscinti'a nóstra facia de Dumnedieu, carele ne-a facutu partasi de acestu nepretiuitu daru, de carele numai odata ne impartesimu unulu fiescicarele.

Si sunt neaperatu, si voru fi in tóte pàrtile ómeni, cari astfelu gandescu, si cari astfelu lucréza. Cei noue din cei diece din evangelia voru fi mai continuandu inse si astadi a uitá si de Celu mare binefecatoriu alu loru si de cei multi mici asemenea loru, cari dupa potintia le-au facutu câte o mica binefacere.

Asia se va fi urmandu si la altii, si de siguru asia se va fi urmandu si in societatea nóstra.

Dar altii cá altii. Bine este inse óre la noi in necajit'a nóstra societate, cá se continuàmú pre acésta nefericita cale ?

Recunoscutu este tieranulu romanulu de unu bunu crestinu, si de unu omu, carele te tiene minte, daca i-ai facutu vre odata bine. Din nefericire nimicu in lume nu se uita mai usioru, decât binele, de care te-ai facutu vre odata partasiu si binefacerea primita. Omulu ascépta totu lucruri noue si noue, si cu cât viéti'a sporituala a unui omu este mai desvoltata si mai bogata in idei si in forme ale cugetàrii, cu atât este mai aplocatu a traí sia combiná asupra celoru ce au se urmeze ; si uita pré iute de cele de curend seau de cele de multu trecute. Si in acestu stadiu se gasesce de multe ori romanulu cu fantasi'a lui cea desvoltata si cu bogat'a lui viéti'a spirituala, mai cu seama astadi, cand totu de reu, se teme ; si cand cá si celu ce sta sè se inece, se prinde cu man'a de tóte frundiele, pentru cá se-si póta aperá esistentia si sustiené viéti'a.

Si speràmú, ca nu ne contradicem, cand mai sus am sustienutu, ca romanulu este recunoscutu de unu omu, carele tiene minte, ér acum ajungem la conclusiunea, ca elu si-uita pré adesea de faptele bune si faptuitorii loru. In punctulu acest'a ne vine in ajutoriu faptululu atât de marcatu in dicetóri'a celui ce a disu : „da-mi Dómne mintea romanului cea de pre urma.“

Si cumca asia este, avem dovedi destule din viéti'a si istori'a nóstra si mai vechia si mai própeta.—

Amintimu aici, ca timpulu din urma am avutu intre altii doi barbati, cari au strelucitu prin faptele loru seversite in interesulu prosperàrii neamulu romanescu. Unulu dintrn acesti'a a fost fericitulu Metropolitu Siagun'a, ér alu doilea fericitulu Emanoil Gozsdú, a caroru amintire o prasnuimu noi cei de astadi in totu anulu si o va prasnúi biseric'a si na-

ti'a romanésca pana la sfersitul veacului. Dovéda de ajunsu, ca romanulu tiene minte.

Cum se avea inse lucrulu pana cand erau ei in viétia ?

Apoi asia ni-se pare noue, ca pré multu se facea lumea, ca nu vede, seau uita ceeace densii facu ; si multe erau vorbele nesocotite si negandite, cari li-se aruncau in facia prin graiu si prin scrisóre — desi si pre timpulu cand erau in viétia totu acei ómeni mari au fost densii intocma precum de toti au fost recunoscuti de atari dupa mórte. Cu tóte acestea de multe ori reu atinsi se semtiau si densii de acele vorbe ; dar a omului de calibrulu loru este, cá se nu se descurageze de ceeace se intentioná a-se eserciá prin acele vorbe nesocotite asupra loru, ci a merge inainte. Ei au mersu inainte, si-au implinitu detorinti'a cugetandu si lucrandu nu pentru momentu. ci combinandu pre secli inainte.

Totu astfeliu voru fi lucrandu neaperatu si ómenii de acestu calibru, cari se voru fi mai gasindu in mijloculu nostru. Ei si-voru fi urmandu de siguru calea, pre carea au apucatu.

Cum ne vom fi gasindu inse noi cei mici si mititei, pre cari sórtea ne-a dusu si pre noi se avem o rola in viéti'a publica ?

Vom fi tacendu si lucrandu in miculu nostru cercu de activitate multi dintre noi, vom fi apoi multi, cari in faci'a celoru ce vedem, ca se petrecu, ne vom fi descuragiandu, vom fi éra altii multi, cari spre nenorocirea nóstra si a poporului, pre carele luservimu, nu ne vom fi imbracatu in hain'a vietii publice, cá se servimu, ci numai cá se avem unu mescesiugu seau o professiune, dupa carea se potém trái in lume.

Dar timpurile sunt in adeveru din cele mai grele, ba cutezámu a afirmá, ca dóra mai grele de cât ori cand in decursulu veacuriloru de trista aducere aminte.

Dar reulu nu se schimba in bine, decât numai prin grele si amare jertfe ; ér pentrucá se schimbi reulu in bine in timpuri grele este o conditiune cá multi se fia, cá toti se fia ómeni grei in ale vietii nóstre publice bisericesci-scolarie.

Memorablele cuvinte, prin cari a deschisu fericitul Metropolitu Siagun'a primulu congressu nationalu-bisericescu la anulu 1868 : „ De astadi incolo depunu si respondiabilitatea pentru ulteriór'a sórte a bisericei in manile acestui congressu si a celoru viitórie, si me mangaiu, càci cutezu se dicu : ca nu indesiertu am alergatu, nici indesiertu m'am ostenitu,“ — au schimbatu cu totulu faci'a vietii bisericesci.

Lumina si taria a fost fericitul Metropolitu Siagun'a in centrulu vietii si activitáti bisericei si scólei nóstre ; dar convinsu a fost, ca acésta lumina si taria a centrului singura de sene nu este de ajunsu pentru regenerarea bisericei si a poporului pastoriu de densulu. De aceea a luptatu cu atât'a taria si cu atâtea jertfe, pentrucá lumina si taria se facea

in biserica din celu din urma credintiosu alu bisericei, si pentrucá lumina si taria se fia preotulu si invetiatoriulu din cea din urma parochia din Metropoli'a s'a.

Au trecutu de atunci multa vreme, de cand din toti fii sei voiá, si se trudea fericitul Metropolitu Siagun'a a face câte unu omu mare, prevediendu, ca numai astfeliu cu putintia este regenerarea bisericei si natiei romane in gréu'a situatiune, in carea se gasesce.

Dar noi cei vii, cari vom fi fost remasi, si cari vom fi lucratu de atunci incóce, intieles'am óre greutatea aceloru memorabile cuvinte citate mai sus ?

Vom fi intielesu de siguru, si de sigur nu vom fi intielesu. Din lume suntem si noi, si cu lumea am mersu, si continuámu a merge. Si precum pre timpulu lui Siagun'a se gaseau ómeni, cari taceau, si lucrau, si cari lu-sprijineau in marile lui intentiuni si fapte, si precum si atunci se gaseau altii, cari se descurageau, si-lu paraseau in faci'a vorbeloru ce i-se aruncau dilnicu in facia, pentrucá se-lu descurageze, si precum si pre atunci se gaseau multi, cari din viéti'a publica faceau mescesiugu : tocmái asia se gasescu si astadi aceste trei clase de ómeni.

Si pentru ce ?

Pentruca in viéti'a publica, fia in biserica, fia in scóla, fia ori unde aiurea, — totulu se baséza pre recunoscintia, si precum intielege omulu chiatu, seau aruncatu aici, resplat'a pentru ceeace face, seau osend'a pentru ceeace nu face, seau pentru ceeace reu face pre acestu terenu.

Si in punctulu acest'a, asia ni-se pare noue, intelnimu o pedeca mare in firea romanului, carea dice in tóte si catra toti : „dà-mi Dómne, dar dà-mi iute si de graba.“

Dar sporiulu in viéti'a si regenerarea popóreloru se realizéza cu multe greutáti si cu multa anevointia. Si sporiulu la noi este cu atât mai aneviosu a-lu realizá, cu cât, precum se scie, multe sunt imprejurárele cari ne impedeza a-lu realizá.

Am sporitu in timpulu din urma prin viéti'a nóstra publica bisericesca, si n'am sporitu ; si totulu s'a realizatu, seau nu s'a realizatu, dupa cum adeca si-au intielesu ómenii, cari s'au gasitu in diferite partii, recunoscintia in ale vietii publice. Am sporitu in totu loculu unde s'au gasitu ómeni cu fire si crescere fericita, cari se taca, si se lucreze ; n'am sporitu in locurile, in cari pecatele societáti i-au descuragiatu pre ómenii chiatu, cá se lucreze ; si am perdutu in tot loculu, unde slujbasii bisericei si ai scólei au privitu acésta slujba a Domnului de unu feliu de mescesiugu, dupa carele se póta trái.

Dar sporiulu in o parte si stagnare, seau chiar perderi in alt'a, nu póte conduce organismulu nostru bisericescu scolaru la bine si la infflorire.

Fara acestu bine si fara acésta infflorire inse astadi nu mai merge. De aceea detori ne vedem a reamintá, ca in biserica a lui Christos fiend, si dupa ve-

cinicile invetiaturi ale evangheliei Lui chiamare avendu a lucrá pre terenulu vietii nóstre publice si private jertf'a este recunoscinti'a, ce ne ascépta pentru binele, pre carele detori suntem a-lu face.

Nu ne remane deci alt'a, daca voimu, cá se scapámu de relele, cari astadi ne impresóra, decât cá se-ne deprindem in mesura mai mare a privi din acestu punctu de vedere recunoscinti'a pentru cele ce chiamati suntem a face in ale vietii publice.

Idei'a fundamentala si punctulu nostru de manecare in tóte lucrările, la cari ne am angajat, trebue se ne fia, cá jertfa se aducem toti de opotriva, preoti si mireni, acolo, unde ne chiama detorinti'a in biserica si in scóla.

Se nu descurageze pre nimenea din noi nici unu feliu de imprejurare atunci, cand chiamati suntem a lucrá in biserica si in scóla, — fiend pre deplin convinsi, ca mare va fi odata plat'a pentru jertf'a, ce o vom aduce lucrandu cu barbatia in agrulu Domnului.

Precum nu ne este iertatu nici unui'a din noi a calculá nici odata pentru momentu, ei totdeun'a detori suntem a calculá pentru dieci si sute de ani inainte : tocma asia nu ne este iertatu, cá in actiunile nóstre se fim condusi de avantaje si bucurii momentane, cari vinu, si se trecu, fara se lase cea mai mica urma dupa ele.

Potu se vina, si de sigur voru fi si venindu casuri, cá chiar pentru ceeace bine facem, se fim luati la raspundere, si se fim chiar batjocuriti. Acést'a inse nu póte face nici odata pre omulu cu inima adeveratu crestina, cá se se descurageze, — dupace crestianismulu pretinde, cá totu ceeace facemu, se ne conduca numai la unu singuru scopu, pre care ajungendu-lu, resplat'a nu póte, cá se-ne lipsésca.

Se fimu deci cu totii in mesura mai mare, decât ce dóra am potutu fi pana acum, mai crestini, si se lucrámu mai crestinesce si in viéti'a publica si in viéti'a privata, si atunci dilnica ne vom convinge, ca numerulu celoru ce tacu si lucréza va sporí, ér numerulu celoru, cari se descuragéza, precum si alu celoru cari calculéza numai pentru momentu, se va imputiená ; ér sporiulu, pre carele cu unu astfelu de modu de vedere si de lucrare lu-vom poté realisá prin viéti'a nóstra publica-bisericésca ne va resplatí intru prisosintia ostenelele tuturor.

Epistolele parochului betranu.

V.

Iubite nepóte! Mi-am adusu aminte, ca cu sferitululu anululu acestui'a se sferiesce si timpulu, pentru carele au fost alese comitetele si epitropiele parochiale in dieces'a nóstra ; si mi-am mai adusu aminte si de aceea, ca pre la inceputulu anululu 1885, pre cand au fost alese aceste comitete, alegerile s'au intemplat in unele comune cu nentielegere intre ómeni si cu proteste pre la protopopia si pre la con-

sistoriu. Se-mbuldian ómenii, se intre, si se fia alesi in comitete si in epitropia, pentruca este frumósá cinste, cá se se numere cinev'a intre betranii bisericei.

Acum asia socotu eu, ca spre a ne poté orientá inca din vreme, cum ar fi, se se pasiésca la alegerea noveloru comitete, este de neaperata trebuintia, cá se-ne uitám, si se vedemu, ce au lucratu comitetele si epitropiele parochiale in timpulu celoru din urma trei ani. Eu nu m'am plansu nici odata in contra comitetului si epitropiei parochiale, pentruca la mine in parochia s'au alesu intre betranii bisericei totdeun'a ómeni in adeveru betrani si fruntasi.

Dar am vedintu ce greutáti a avutu in o comuna vecina parintele Virgilie si la alegerea comitetului si si de atunci incóce cu comitetulu. Sunt in acea comuna o seama de ómeni teneri, cari la alegerea din urma au voitu se intre si densii in comitetu ; ér pentrucá se póta fi alesi, trebuiau se remana afara din comitetu ómenii mai betrani. S'a intemplat alegerea si au fost si alesi. Dupa alegere s'au constituitu comitetulu, si si-au alesu de presiedinte pre notariulu satului, ér de notariu pre invetiatoriulu.

Notariulu este unu omu fórte de cinste in afacerile satului, si invetiatoriulu asemenea este unu omu vediutu si iubitu de poporu ; dar lucrurile comitetului cu tóte acestea mergu totu d'a-ncurcatele, seau mai bine disu nu mergu de locu.

Comitetulu acest'a la-nceputu, o-a inceputu in tóte cam pré pre mare, si-a facutu sigilu, a cumpératu o tabla, pre carea serie otarírile sale, si-n lun'a dantaiu s'a adunatu de vr'o cincí ori, si a facutu planuri preste planuri, se zidésca biserica noua, se zidésca scóla noua, se faca unu coru de plugari, se amelioreze salariulu invetiatoriului si dotatiunea preotului, si aitele.

Tóte lucruri bune si frumóse acestea. Dar scii ce s'a alesu din ele ? A remasu parintele Virgilie si invetiatoriulu, si biseric'a si scól'a tot cá mai nainte. Comitétulu nou a voitu se-le faca tóte cu de grab'a si de odata, si spre a avé banii trebuintiosi pentrucá se póta face tóte aceste imbunatiri, dlu notariu comunalu cá presiedinte alu comitetului a propusu odata in comitetu, cá se se urce cheltuiielele cultului inca odata si mai bine, de cum au fost mai inainte ; ér sferstitulu la acést'a a fost, ca noii membri, cari la inceputu se aretau atát de zelosi, venindu vorb'a de sarcine noue, au perdutu totu zelulu, ér de atunci incóce abia voiescu a-se mai aduná la siedintia pentru socoti, seau pentru lucruri grabnice.

Eu am invetiatu multe din acésta intemplare, ér parintele Virgilie, cá preotu teneru va fi invetiatu si mai multe. Va fi invetiatu adeca, cá in biseric'a si in scól'a nóstra poti se-le faci tóte cele ce sunt cu putintia, dar cu socotéla si cu intieptiune multa, si mai cu seama atunci, cand in comitetulu si epitropi'a parochiala vei avé ómeni fruntasi si cu greu-

tate, cari se voiésca, si se scie, cum se face ceea ce se póte.

Betranii poporului nostru sunt greu de misicatu, cand ii-puni la lucru dar daca ti-succede a-i induplecá, si se punu la lucru, apoi ei gasescu totdeun'a modrulu, dupa carele se póta lucrá.

Ti-am scrisu acést'a, iubite nepóte, pentruca póte ca va prinde bine se scimu, si se tienemu minte si acést'a patiania. Intr'aceea eu asia gandescu, ca ar fi bine, cá sè se scrie din tóte partile, ca ce au lucratu comitetele si epitropiele parochiale in cei trei ani, de cand ele functionéza, cá se scimu de toti, si se aflámu, ce s'a facutu in tot locul.

Si se vedi, iubite nepóte, la noi este unu peccatu si o mare mania a lui Dumnedieu pre neamulu nostru, ca noi asceptámu mantuirea tot de sus, si nu o cautám mai pre jos, pre unde eu asia am invetiátu. ca o am poté aflá mai usioru.

Mi-aducu aminte in lucrulu acest'a de o intemplare din teneretiele mele. Cand pre la anii 1860 erá lumea mai altcum, cautam noi romanii tot pre sus si tot dupa domnia, dar uitaserámu, ca la domnia mare trebue se fia si jos putere multa, carea se-o tiena. Tot asia gandim si astadi, se ne vina tóte de sus dela eparchia si dela Metropolia; dar eparchi'a si Metropolia numai asia póte fi tare, daca tari'a se va basá pre tari'a parochiei. Pana cand parochi'a va fi tot cá astadi, slabutia, si cu putiena taria, pana atunci nu te poti asceptá la lucruri mari.

Apoi se-me credi, ca autonomi'a parochiei este unu lucru mare, dar tocma pentruca este mare, are trebuintia de ómeni.

Si pana cand vom avé acestu contingentu de ómeni ne trebue mai multa renduiéla, si acésta renduiéla se va poté face, daca vom scéi unii de altii, si ne vom uitá din cand in cand, ca ce-am facutu, si cât am sporitu, seau nu am sporitu.

La revedere!

Prelegere practica

ținuta de invetiatoriulu Georgiu Bocu, in conferință a invetiatorésca din Lipov'a la 8/20. Septemvre 1886.

I. Creatiunea lumii.

Fiiloru! Daca esimu afara si privimu in tóte partile, vedemu de asupra nóstra ceriulu ca o boltitura, pre ceriu vedemu diu'a sórele celu luminos si incalzitoriu; éra nóptea vedem lun'a si o multime nenumerala de stele, pre pamentu vedem ómeni amblandu incóci si in colo, vedem animale mici si mari; vedem totu feliulu de pomi si arbori; sus in aeru vedem sburandu paserile; ér in apa vedem innotandu pescii si alte multe fiintie.

Au fost odata unu timpu, cand n'au fost nimicu din tóte aceste.

Au fost inse cinev'a, carele au facutu acestea, càci ele singure de sine nu s'au potutu face, — au fost bunulu Ddieu.

Elu si-au propusu se faca lumea, asia cum o vedem noi acum'a.

Au disu se fie, si s'au facutu.

Toti ómenii, toti maestrii, cari vréu se faca unu lucru, au lipsa de materialu si de instrumente, cá se póta se lucre. Bunulu Ddieu, n'au avutu lipsa nici de materialu, nici de instrumente.

Elu au facutu lumea din nimic'a, numai cu puterea cuventului seu. Elu putea se faca lumea intr'o clipita, dar fiindu-ca asia au placutu nemarginitei sale intieleptiuni, au facut'o in siese dile. Ordinea, in care au facutu Ddieu lumea, este urmatórea: in diu'a dintaiu au facutu lumin'a, pentrucá de acést'a au avutu lipsa mai nainte, si au despartitu Ddieu intre lumina si intre intunerecu, lumin'a au numit'o diua, éra intunereculu l'au numitu nópte. In diu'a a dóua au facutu firmamentulu séu tari'a, si au numitu Ddieu tari'a — ceriu. In diu'a a trei'a au despartitu ap'a de catra pamentu, si au poruncitu se resara din elu érba verde si roduri de totu soiulu. In diu'a a patr'a au facutu sórele, lun'a si stelele. In a cincea au facutu paserile ceriului si pescii din apa.

In diu'a a siesea au facutu animalele cu patru picóre si pre cele tiraitóre, éra in sfersitu totu in acésta di, au ziditu Ddieu pre omu.

Pre omulu celu d'antaiu l'au facutu Ddieu din pamentu, éra sufletulu i-l'au daruitu Ddieu din suflarea s'a, prin ce omulu au primitu chipulu si asemenarea lui Ddieu, si omulu erá viu.

In diu'a a sieptea n'au facutu Ddieu nimica, ci o au santitu si o au binecuventatu cá si noi se lucrámu numai siesie dile, éra diu'a a sieptea se o petrecemu in rugaciuni si in tóte faptele cele bune.

Pre omulu celu dantaiu l'au fi potutu Ddieu numí si altcum, cu altu nume, dar fiindu ca l'au ziditu Ddieu din pamentu, i-au pusu numele: Adamu, ce in limb'a evreica insemnéza, *din pamentu*. Adam era numai singuru, nu avé cu cine vorbí, deci vediendu Ddieu ca nu este bine, se fie omulu singuru, au lasatu ca Adam se dórma unu somnu lungu si adencu, si dupa ce elu adormí, Ddieu au luat un'a din cóstele lui, asia de iute si de usioru, in cât elu n'au simtitu nici o dorere. Din cóst'a aceea au facutu Ddieu pre femeia.

Cand s'au desceptatu Adam din somnulu seu, si au vediutu muierea, s'au bucuratu fórté si au disu intru sine: „acést'a este omu ca si mine, osu din ósele mele, carne din carnea mea. Ev'a se fie numele ei.“ Numele Ev'a insemnéza: viétia. Dupa aceste amendoi au ingenunchiatu si s'au inchinatu lui Ddieu, éra Ddieu i-au bine cuventatu.

Elu inca se desfatá privindu la faptur'a maniloru sale; si i-au pusu in gradin'a „raiului“ unde avéu de tóte bunatatile, nu suferiau nici lipse nici doreri, ci traiau fericiiti.

Ddieu le-au datu loru voia se mance din toti pomii „raiului,“ numai din pomulu, carele este in mijloculu gradinei, si se numesce pomulu sciintiei binelui si alu reului; se nu manance, ca daca voru mancá, cu mórté voru morí. —

Intrebári resumatóre. Ce vedemu daca esimu afara, si privimu in tóte partile? Cine au facutu tóte aceste?

Fost'au totdeun'a aceste ce le vedemu? Cine au fost dara care le-au facutu? Ce si-au propusu Ddieu? Cum au facutu elu lumea? De ce au ómenii si maestrii lipsa ca se póta face cev'a? Avut'au si Ddieu lipsa de materialu si de instrumente? In câte dile au facutu Ddieu lumea? Spune ordinea in care au facutu Ddieu lumea? Din ce au facutu Ddieu pre omulu celu dantaiu si cum l'au numitu? Ce insemnéza numele Adam? Ce au facutu Ddieu vediendu ca nu e bine se fie omulu singuru? Cum si din ce au facutu Ddieu pre soti'a lui Adam? Cum o au numitu?

Ce însemnéza Ev'a? Unde i-au pus Ddieu pre ei? Ce le-au poruncitu Ddieu lor?

Diavolulu pentru acésta fericire i-au invidiatu pre ómenii cei dantai, si i-au indemnatu se strice legatur'a lor cu Ddieu, facendu-i si ademenendu-i se manance din pomulu celu opritu, dicendu-le, ca daca voru manca din acelu pomu, voru cunoáce binele si reulu, si voru fi ca si Ddieu. Ev'a ascultandu de diavolulu, au gustatu din pomulu celu opritu, au datu si lui Adam, au mancatu si densulu, si in chipulu acest'a stramosii nostri prin calcarea poruncei Ddieesi devenira nefericiti, fiindu alungati diu „raiu,” pedepsiti cu intunecarea mintii, desfranarea voiei, supusi lipseloru, necazuriloru si mai pre urma — mortii.

Vedeti cât de nefericiti s'au facutu stramosii nostri Adam si Ev'a, prin calcarea poruncei — Ziditoriulu! Trei lucruri rele mostenimu noi dela densii, si aceste sunt: peccatulu, necazulu si mórtea; pentru-cá nefericirea ce i-au ajunsu pre ei pentru ne ascultarea poruncei Ddieesi, s'au estinsu preste întregu neamulu omenescu si din generatiune in generatiune. Pentru aceea acelu peccatu se numesce: stramosiescu séu mostenitoriu.

Precum gradinariulu, pre langa legume, mai sadesce si cultivéza si flori in gradin'a s'a, numai pentru desfatere; asia si bunulu Ddieu, pre omu l'au facutu dupa chipulu si asemenarea s'a, inzestrandu-lu cu daruri mai pre susu, de cât pre celelalte fiintie, dându-i lui minte, întielepiciune, voia libera si judecata, — numai cá se aiba bucurie de faptur'a maniloru sale. Inse omulu ne luandu in considerare scopulu, pentru care este elu menitu aici pre pamentu, totu mai multu s'au abatu dela destiniunea sa, si asia nu arare ori i-lu vedemu cercatu de mani'a lui Ddieu. Fiindu-ca omului este datu dela Ddieu voia libera, — póte face bine si reu. Ddieu ne poruncesce inse se facemu totdeun'a bine, éra reu nici de cum. In noi este o voce, care ne spune: ce e adeveru, ce e dreptu, ce e bine, se — facemu; totu aceea voce ni spune: ce nu e adeveru, ce nu e dreptu, ce nu e bine, — se facemu. Acea schinteia, acea voce, e vocea lui Ddieu, si se numesce consciintia, séu judecata morala. Celu ce face ce-i dictéza consciintia, e omu moralu; éra celu ce lucra din cugetu réu, ori din rea dedare, e omu ne-moralu. A face totdeuna bine, a face ce ne dictéza consciintia, — e virtute; éra a face reu, a face ce opresce consciintia, — e peccatu.

Celu ce traesce dupa consciintia, e liniscitu si simte o multiamire ne spusa de mare in sufletulu seu, in inim'a s'a, éra celu ce lucra contra consciintiei, e neliniscitu in sufletulu seu, si semte totdeun'a mustrári amare.

Pentru aceea numai omulu virtuosu, e fericitu; celu peccatosu e nefericitu. Ddieu pre cât e de bunu, pre atât'a este si de dreptu. Elu iubesce adeverulu si dreptatea, sirguinti'a, faptele cele bune, virtutea, si uresce vanitate, minciun'a, nedreptatea, trandavi'a, fapt'a cea rea, peccatulu. Dreptu aceea, Ddieu iubesce numai pre acei'a, numai catra acei'a se indura, si le da bine; catra cari facu voi'a cea santa a lui; éra acelor'a, cari facu reu, cari peccatuescu, cari calca voi'a lui, le respalesce vrednici'a sa, dupa faptele sale.

Cain si Avel.

Adam si Ev'a au avutu mai multi fii, dintre cari cei mai mari au fost Cain si Avel. Cain au fost lucratoriu de pamentu, elu au aratu, semenatu si seceratu. Avel au fost pastoriu de oi. Odinóra amendoi fratii au adusu lui Ddieu jertfa in semnu de multiamita, pentru bunatatile si darurile primite dela elu. Cain au adusu jertfa din produsele sale de campu, éra Avel au jertfitu lui Ddieu unu miel. Jertfa lui Avel au placutu lui Ddieu, a lui Cain inse nu,

pentru-cá capulu lui ferbea de multe cugete rele si peccatose. Védiendu Cain, ca jertfa lui nu este bine placuta lui Ddieu (ca fumulu din jertfa lui, nu se ridica in sus spre ceriu, ci se latiesce pre pamentu) s'au nascutu in inim'a lui, mani'a, invidi'a si ur'a; éra aceste patimi urite, l'au indemnatu pre Cain, la aceea fapta ingrozitória, ca au chematu pre fratele seu Avel la campu afara, cam de parte de cas'a parintésca, si acolo l'au ucisu.

Intrebári: Tienut'au ei porunc'a acést'a? Ce au disu diavolulu catra ei? Cum i-au pedepsitu Ddieu pentru calcarea poruncei? Ce lucruri rele moscenim noi dela Adam si Ev'a? Cum se numesce peccatulu dela Adam si Ev'a? Pentru ce scopu au facutu Ddieu pre omu? Cu ce daruri l'au inzestratu Ddieu? Ce are omulu dela Ddieu si n'au cele lalte fiintie? Ce póte face omulu? Ce trebue se faca? Ce nu trebue se faca omulu? Care se numesce omu moralu, si care ne-moralu? Ce semte in inim'a sa, omulu, carele face bine? Dar care face reu? Cari au fost fiii lui Adam cei dantai? Ce au fost ei? Cum au cinstitu ei pre Ddieu? Placut'au lui Ddieu jertfa lor? Ce s'au nascutu in inim'a lui Cain, védiendu ca jertfa lui nu este placuta lui Ddieu? La ce l'au indemnatu pre Cain patimile acestor? Ce au cugetatu Cain?

Cain au cugetatu, cá nu-lu vede nimenea, inse l'au védiutu Ddieu, cáci elu tóte le vede.

Multe lucruri, multe secrete (taine) se potu ascunde din naintea ochiloru omenesci, dar din naintea lui Ddieu, nimicu nu se póte ascunde, cáci ochiulu lui Ddieu tóte le vede, si asia nimicu nu remane nedescoperitu.

Noi toti avem unu tata cerescu, unu facatoriu séu ziditoriu, pre care lu numimu — Ddieu. Deci dara la acestu locu ve voiu numerá câteva din insusirile lui Ddieu si anume: 1. Ddieu e spiritulu (duchu) nevédiutu, alu carui'a numai faptele i-se potu vedé si din fapte puterea si marirea lui. 2. Ddieu e vecinicu, pentrucá din vécu si pana in veacu este, nici n'au fost, nici va fi timpu cand n'ar fi fost Ddieu, ci elu este totdeun'a si va fi. 3. Ddieu este in tot locul; in biserica, in casa, in scóla, pe strada, pre campu, in paduri, sus in aeru unde sbóra paserile; josu in apa cea mai adéna unde innóta pescii; pre tot locul e de fatia Ddieu. De ne vom scobori in fântân'a cea mai afunda, daca ne vom suí pre muntele celu mai inaltu, si acolo e de fatia Ddieu. De fatia e unde resare, si de fatia este unde apune sórele. Ori unde se mergemu, ori unde se fimu, e de fatia Ddieu, elu ne insotiesce in tot locul.

Unde raz'a luminéza,
Unde nóptea infioréza;
In casuti'a luminósa,
In camar'a intunecósa;
Unde véntulu linu adia,
Ori cá turba in vijelia,
Unde bradulu se inaltia,
Unde flórea se resfatia;
Pretutindenea-i de fatia,
Domnulu care dá viétia,
N'aveti téma de nevoi,
Dumnedieu este cu noi!

4. Elu este atotputernicu, pentru aceea canta profetulu: „Ddieulu nostru in ceriu si pre pamentu, tóte câte au vrutu au facutu.” 5. Este atotsciutoriu pentrucá scie tóte cele ce au fost si vor fi. 6. Ddieu este prea dreptu, cáci respalesce fiesce-carui'a dupa vrednici'a si faptele lui. 7. Prea întielepitu, pentru aceea canta si psalmistulu: „Cát s'au maritu lucrurile tale Dómnne, tóte intru întielepiciune le-ai facutu!!

Au graitu Ddieu catra Cain, unde este fratele teu Avelu? Cain n'au marturisiru fapt'a sa, ci au disu: „Nu sciu, eu nu sunt pazitoriu fratelui meu.”

Éra Ddieu i-au disu lui : „sângele fratelui teu striga la ceriu, tu ai versatu acelu sânge, pentru aceea vei fi blastematu pre pamentu.“ Cain dupa aceea au fost fórte nefericitu, n'au avutu mai multu norocu, nici odiehna.

De semená elu grâu, in acelu pamentu crescea maracini si polomida; daca îi rodia tiarin'a, o parte inghetia, alt'a o batea grindin'a; ori de ce se apucá Cain, nu avea norocu, si nu erá binecuventarea lui Ddieu in lucrurile lui. Dar si in inim'a s'a semtia o mustrare, suferia crâncenu; căci cev'a totu mereu îi sioptia : „tu esti ucigasiu, ai omoritu pre fratele teu, te vei osândi.“ Acest'a au fost glasulu consciintiei, carele totdeun'a mustra pre omu, cand face fapte rele.

Cugetele cele rele sunt cá neghin'a intre grâu, neghin'a o plivimu si o lapadamu, éra cugetele cele rele trebue se le sterpimu din inim'a nóstra, asia ar fi trebuitu se faca si Cain, se-si omóre cugetele si poftele cele rele, inse densulu din contra, au lasatu se crésca aceea, si pentru aceea au venitu asupra lui pedéps'a lui Ddieu.

Invetiati de aici iubirii mei! si ve insemnati bine aceste esemple, cá daca in inim'a vóstra se nascu si ivescu ori ce pofté rele, se le omoriti si sterpiti din inimile vóstre mai nainte de a fi prea târdiu, si atunci darulu lui Ddieu va fi cu voi, si veti fi cá nesce flori frumóse si cu bunu mirosu, placuti lui Ddieu si ómeniloru si fericiti in tóta viétia vóstra!

In loculu lui Avelu, Ddieu au daruitu lui Adam si Evei, unu altu fiu cu numele — Situ; carele au fost asemenea de bunu cá si Avel.

Urmatorii lui inca au fost buni.

Cain au avutu mai multi prunci, dar acei'a au fost rei, cá si tat'a loru; si ómenii acesti rei au stricatu si pre cei buni, cari se trageau dela Avel si dela Situ. Adeca chiar asia s'au intemplat cu ómenii cei buni, cá si cu merele cele bune, care daca le punemu lângá cele putrede, putrediescu si ele. Stricându-se astadi un'a familia buna, mâne alt'a; incetulu cu incetulu s'au stricatu toti ómenii, si astfelu pamentulu s'au umplutu de ómeni rei si fara de lege. Intr'atât'a erau ómenii de stricati si inreutãtiti, încât au nitatu cu totulu de Ddieu, si nici n'au creditu, cá este Ddieu. Plugariulu, cand vede, ca in pamentulu, in care l'au lucratu bine si au semenatu sementia buna, — resare neghina, — se supera. Asia s'au intristat si bunulu Ddieu, cand au vediutu reutatea si pecatele ce le faceau ómenii pre pamentu, de aceea au disu : „voiu mai asteptá putienelu, dóra se vor întórce ómenii la cele bune, inse daca vor remané tot asia de rei, voiu perde pre ei cu potopu.“

Intre acei ómeni rei, au fost totusi unulu, carele erá bunu si cugetá la Ddieu, acél'a sau chematu Noe. Elu ducea o viétia evlavioasă, pre cand toti ceialalti erau ómeni rei si fara de lege.

Dumnedieu, pre cum au disu, au mai acceptatu unu timpu óre-care, cá sè se indrepteze ómenii, inse indesiertu, căci ei pre di ce mergea, se faceau tot mai rei; atunci s'au superatu Ddieu pre densii si mai tare; si fiindca elu nu potea suferi peccatulu si faradelegile, au hotaritu cá se-i stérge de pre fati'a pamentului, si se-i pérda pre toti. Numai Noe au aflatu indurare innaintea lui Ddieu, pentru aceea i-au disu Dumnedieu lui Noe : „cladesce tie un'a corabia, intra tu in aceea si famili'a ta, ia cu tine din tot soíulu de animale câte o pareche, iea apoi mancare pentru tine, famili'a t'a si pentru dobitócele tale, cá cu apa voiu se nimicescu neamulu acest'a fara de lege.“

Dupa ce Noe au implinitu aceste, Ddieu au poruncitu angeriloru se inchida nai'a pe din afara. Atunci au inceputu a plouá, in continuu 40 de zile si tot atâtea nopti, éra apele atât crescusera de mari, încât au tre-

cutu si preste muntii cei mai innalti cu 15 coti. Numai dupa 150 de zile au inceputu a scadea ap'a, cand apoi au esitu si Noe din corabia. Noe dupa aceea au adusu lui Ddieu jertfa in semnu de multiamita.

Elu apoi s'au ocupatu cu lucrarea pamentului si cu cultivarea viei. Urmatorii lui Noe, audindu ce au patimitu stramosii loru, dupa ce s'au inmultitu, — au inceputu se zidésca unu turnu mare, carele se ajunga pana la nori, pentrucá daca va mai fi potopu de apa se póta scapa acolo; dar nu l'au potutu gatá, fiindcá Dumnedieu au produsu intre ei neintielegeri, amestecându limbele loru asia de tare, de nu se puteau intre sine intielege, si asia au fost siliti a intrerupe lucrulu si a se risipi preste tóta fati'a pamentului.

De aici putemu invetiá aceea, ca tóta serguinti'a omului este desiérta, de nu va fi insotita de binecuventarea lui Dumnedieu.

Patriarchii si profetii.

Unulu dintre cele mai insemnate popóre din vechime, au fost poporulu evreescu, numitu : poporulu lui Israilu. Pre cand tóte celelalte popóre nu aveau religiune adeverata, si se inchinau unele la idoli, la chipuri cioplite, facute din argintu, auru si alte materii; altele se inchinau la animale, si éra altele la sóre, luna si stele; altele se inchinau la fiintie cu chipu omenescu, pre cari si-le inchipuiau.

Pre atunci poporulu evreescu credea si se inchiná la unulu adeveratulu Ddieu, carele este Domnulu lumiei, Creatoriulu si stapanitoriulu tuturoru fapturiloru. Religiunea evreiloru erá in vechime religiunea cea adeverata, data de insusi Ddieu prin unii barbati cuviosi si alesi din poporulu evreescu, precum au fost patriarchii : Avram, Isac si Iacob, cari au traitu cu dóne mii de ani nainte de venirea Domnului Christosu pre pamentu; si precum au fost profetii, cari au traitu in urm'a patriarchiloru.

Prin graiulu patriarchiloru si profetiloru au aretatu Ddieu voi'a s'a ómeniloru, si le-au datu legi, dupa cari se-si indrepteze viétia. Patriarchii duceau o viétia de pastori, ei erau ómeni placuti lui Ddieu. Pentru credinti'a, dreptatea si bunatatea loru, au fost chemati a invetiá si conduce pre ceialalti ómeni, mai putienu priceputi.

Profetii, intieptiti de Ddieu in modu deosebitu, erau barbati morali, evlaviosi, cu mare incredere in Dumnedieu, duceau o viétia curata, santa, si cuvintele loru se priveau de cuvinte ale lui Ddieu. Cei mai insemnati profeti au fost : Moise, David, Ilie, Isai'a, Eremia, Ezechilu, Daniilu si mai mare de cât toti au fost s. Ioanu botezatoriulu. Toti acesti'a au invetiatu pre ómeni despre Ddieu, si au profetitu timpulu venirei fiului lui Ddieu pre pamentu. La timpulu anumitu de profeti, fiulu lui Ddieu au si venitu pre pamentu asia, ca s'au nascutu cá omu, din o prea curata fecióra si s'au numitu : Isus Christosu.

Isus Christosu, apoi prin invetiatarile sale Ddieesci; au facutu pre ómeni, se cunósca pre Ddieu si insusirile lui, se créda intrénsulu, si se implínésca voi'a lui.

Intrebári : Cum sunt cugetele cele rele? Ce trebue se facemu cu ele? Ce ar fi trebuitu se faca Cain? Ce putemu invetiá de aici? Ce fiu au daruitu Ddieu lui Adam in loculu lui Avel? Cum au fost Situ? Cum au fost urmatorii lui Cain? Cam s'au stricatu lumea moralmente? Cum s'au intemplat cu ómenii cei buni? Ce au hotaritu Ddieu se faca, vediendu reutatea ómeniloru?

Aflat'au cineva indurare la Ddieu? Cum au fost Noe? Ce au poruncitu Ddieu lui Noe? Ce s'au intemplatu dupa ce au gatatu Noe corabi'a? Care au fost celu mai insemnatu poporu din vechime? Aveau celelalte popóre religiune? La ce se inchinau ele? Cari au fost pa-

triarchii? Cand au traitu ei? Ce au aretatu Ddieu prin graiulu patriarhiloru si a profetiloru? Cari sunt cei mai insemnati profeti?

(Va urmá.)

Esamenele din Ianov'a.

Izvin, 23. Maiu 1887.

Domnule redactoru! Dlu inspectoru de scóle *Iosifu Gradinariu*, fiind insocitu de dlu comisariu-invetiatoriu, *Ioachim Boncea*, a tienutu Mercuri d. a. in 20 a-le curintei v. examenele publice la ambele scóle din Ianov'a. Au fost de facia la scól'a de baeti — unde functionéza dlu invetiatoriu *Eutimiu Milosavu* — dintre 61 obligati: 44 elevi; la scól'a de fete — unde functionéza dlu invetiatoriu *Nicolau Carabasiu* — dintre cam 60 obligate: 8 eleve. Dintre on. preotime parochiala de acolo a participatu parintele *I. Dogariu*; éra parochieni si parte membrii din comitetulu parochialu am potutu numerá 7—8.

Caus'a frecuentării celei slabe — mai vertosu in scól'a de fete, este a-se adscribe acelei cercustári, ca a grasatu si graséza inca unu morbu de grumazu intre prunci si fetitie; un'a inse, dieu, n'o potu pricepe: indiferentismulu, care si-permite ceilalti doi preoti din acésta comuna prin neparteciparea loru chiar si la examene.

Sunt comune, in cari mai cât e anulu intregu nu vedu pruncii pe preotulu localu intrandu in scóla, nu-lu vedu la catichisatiune si nu-lu audu absolutu vorbindu ceva de scóla si invetiatura; — cum dara vom grijí noi de acestea mladitie, de care trebue se ne dâmu séma, si de acést'a viitorime — speranti'a neamului nostru, déca nu ingrijimu in totu loculu de crescerea si nobilitarea facultátiloru loru? Cum, si cu ce cuvinte se va esprimá de noi generatiunea fittóre, daca in urm'a deobligamentului nostru legalu si moralu nu le-am datu a avé cunoscintie esacte — cultur'a spirituala? Cum va fi apoi sórtea aceloru inocenti, si cu ce se potu ei presentá viitorimei, déca nu le-am datu invetiatura — pâne sufletului?

Este acést'a cea mai grea respundere pentru noi, càci are se ne judece posteritatea.

Si érași dicu: mai cât e anulu intregu, nu se vedu in multe pârti cei chiamati: comitete, preoti si invetiatori adunandu-se si sfatuindu-se cá sè se mai vorbésca si intieléga reciprocamente asupra lipseloru séu mesuriloru trebuintióse facia de invetiamentu s. a. Óre pana cand tot asia?

Esamenulu s'a inceputu primo loco la scól'a de baeti. Aici invetiamentulu s'a impartitu in clase si invetiatoriulu a propusu dupa „planulu de invetiamentu;“ — aici toti elevii a voitu par'-ca a emulá si a escelatu care mai de care prin respunsuri de lauda, ba chiar si cei micuti, cari — asia dicendu — abí sciú vorbí, au datu cele mai multiemitóre respunsuri. Dlu invetiatoriu *Eutimiu Milosavu* s'a aretatu si de asta data, cà-si pricepe chemarea.

A urmatu dupa acea examenulu dela scól'a de fetitie. Aici, dupa cum am disu mai sus fusera numai 8

fetitie, din caus'a unui morbu de grumazu; inse o potu dice conscienciosu si fara nici unu picu de esagerare, ca si acestu invetiatoriu s'a aretatu demnu si fórté diliginte in sublim'a si gréu'a chemare invetiatóresca. Resultatulu si aici a fost multiamitoriu.

In fine nu potu laudá din destulu ideia din care s'a emanatu ordinatiunea Venerabilului Consistoriu eparchialu, pria introducerea institutiunei de a-se esmite comisari dintre invetiatori pe la examene, càci asi'a se póte regulá si imbunatatí tot mai multu atát invetiamentulu scóleloru poporale din diecesa; cât si pentru aceea — cà vediendu si poporulu nostru o procedere rigurósa si intetiória intru implinirea chemării celei grele invetiatóresca, dóra se va poté realisé cât mai curend si acea dorita ideia, cá se avem pretotindenea si salarie confórme acestei grele positii, si dupa cum merita a avé invetiatorii.

Ioanu Mateic'a,
invetiatorin.

D i v e r s e.

* *Denumire.* Ilustritatea Sa, domnulu Dr. *Iosif Galu*, fost jude la curtea de casatiune din Budapest'a si deputatu dietalu in diet'a Ungariei, este numitu membru pre viétia alu casei magnatiloru din Budapest'a.

Felicitámu pre Ilustritatea Sa pentru nou'a demnitáte, si dorimu, cá Ddieu se-lu tiena intru multi ani, pentru cá se póta continuá a colucrá tot cu mai multu succesu intru interesulu bisericeii si natiunei!

* *Multiamita publica.* Subscrisulu in numele sfintei nóstre bisericeii vinu a aduce multiamita publica in colónele acestei pretiuite fói conlocuitoriuului si marinosului nostru poporeanu *Petru Horgi'a*, carele indemnátu de bunulu simtiu crestinescu si din pietate catra cas'a sfinta a lui Dumnedieu din putienulu seu castigu cu serviciu, — au binevoitu a orná sfint'a nóstra Biserica cu doue prapore in pretiu de 28 fl.

Resplatésca-i Ceriulu acést'a fapta crestinesca a s'a cá si altii se-si ieie indemnu a aduce la altariulu Domnului astfelu de jertfe marinosé. — Rabagani 9. Iunie n. 1887. *Traianu Mog'a.*

* *Multiamita publica.* Subscrisulu in numele comunei bisericesci *Mandrucu* me semtu indetoratu a esprime multiamita poporenei nóstre *Elen'a Morariu*, carea a donatu santei bisericeii de aici 2 prapori in valóre de 50 fl. v. a. De asemenea esprimu multiemita si poporeanului nostru *Ducan Mihutiu*, carele a donatu pre seam'a santei bisericeii unu praporu in pretin de 25 fl. v. a. Ddieu se-le resplatésca numitiloru daruitori insutitu si inmiuta jertfa adusa pre altariulu Domnului! In numele comunei bisericesci, *Sigismundu Bozgan*, parochu.

* *Tergulu de rimatori de la Severinu.* — Societatea romana de Constructiuni si lucrári publice din Bucuresci terminandu constructiunea acestui tergu, zilele acestea a avutu locu predarea lui in manile autoritatiloru romane.

Cu acésta ocaziune insusi d. V. *Ghiorghian* ministrulu de comertiu, de agricultura etc, a fostu la fati'a locului, si dupa informatiunile ce pastram, ar fi remasu fórté multiemitu atát de constructi'a tergului cât si de planurile intocmíte de dnii ingineri *Lupulescu* si *Belesiu*.

Tergulu se va deschide la 15 Iunie, ér inaugurarea lai se va face mai tardiu.

Tergulu dice *Unirea*, este situatu in dosulu orasiului, la unu kilometru departe de gara, intre Dunare si re-tiéu'a principala a calei ferate, cu care este legatu printr'o scurta linie ferata.

Totu terenulu pe care se afla instalatu tergulu este pavatu si canalisatu, astfelu ca se se mentiena cea mai mare curatienie; plantatiuni sunt pretutindeni. Sunt plantati peste 6000 arbori.

Tergulu este facutu pentru 10,000 ramatori si este prevediutu cu tóte necesarele, precum: siopróne acoperite si siuri inchise in care se afla scaldatori sistematice; fiecare curte are cate unu conductu de apa, astfelu ca atát ap'a de beutu cât si aceea de spalatu se póte improspetá mereu; are o carantina pentru rimatorii bolnavi si o cladire pentru visitarea, disecarea si topirea rematorilor bolnavi; unu putiu mare din care se alimentéza cu apa intrégulu tîrgu, cu unu rezervoriu de 150 m. c.; o móra cu 2 pietre pentru macinatu porumbu si orzu, mai multe magazii, o cladire pentru administratie si o sala de bursa, unde se stabilescu pretiurile de cumperare; mai multe cantare pentru cantaritul ramatorilor si a carutiilor cu producte, etc.

Cu acestu tîrgu s'a cheltuitu aprópe 1 milion de lei.

Regulamentulu si tarifulu tîrgului de Rimatori s'a subscrisu de ministrulu de Comerciú si s'a supusu aprobárii consiliului de Ministri.

Directoru alu acestui tîrgu a fostu numitu d. C. Savoii unulu din cei dantaiu crescatori de rimatori din Romani'a Mica. „Curier. fin.“

* *Agricultur'a in Romani'a.* — Semenaturile au esitu din érna in cele mai bune conditiuni. In primavara inse ploile fiindu rare agricultorii incepusera a se ingriji. Dela 7. Maiu ploile cadindu d'a rendulu cand intr'o parte cand intr'alt'a a tierei, vegetatiunea s'a imbunatátitu imediatu si din fórté multe localitáti ni se transmitu astadi scirile cele mai frumóse. Gráulu de tótna va castigá din tóte punctele de vedere; va cresce mai mare, va avea spice mai voluminóse si mai pline.

Cát despre semenaturile de primavara, orzu, ovesu si porumbu ploile le au scapatu si le au asigurat in mare parte reusit'a.

Inca o plóe s'au dóue, mai cu séma la legatulu bolului, si agricultur'a nóstra va numerá, in generalu, anul 1887 intre ani cei mai buni. Se póte chiar cá dela 1868 Romani'a n'a avutu gráne mai frumóse.

Ceea-ce mai bucúra pe agricultori este si activitatea ce se remarca in esportulu de cereale. Porumbulu este fórté cautatu si pretiurile fara se fie mari sunt potrivite. In tóte gările se vënd cantitáti atát de insemnate incát drumulu de feru nu potu prididi cu transportulu din cauza cá nu are vagóne de ajunsu. Cererile vinu directiunei din tóte partile si in marginile mijlóceloru ea le satisfice. Norocu cá dela 15. Maiu au inceputu a sosi treptatu cele 800 de vagóne comandate in streinatate. Cu tóte acestea fatia cu desvoltarea ce au luat drumurile de feru in Romani'a, *Economia Nationala* e de parere d'a le inzstrá cu multu mai multe vagóne. Suntemu siguri cá corpurile legiuitóre, care au votatu cu buna-vointia tóte creditele pentru constructiunea atátoru linii ferate nu se vor dá in laturi cand li se va cere creditele necesare pentru a cumperá vagóne. „Curier. fin.“

Concursu.

Pe statiunea invetiatorésca din comun'a Dubesciu, se escrie concursu, cu urmatórea dotatiune.

- 1) Salariulu invetiatorescu in bani gat'a 89 fl.
- 2) Pentru clisa, sare, si lumini 50 fl. 95 cr.
- 3) 8 orgi de lemne pentru scóla, si invetiatori,
- 4) 2 jugere de pamentu livada de fenu,
- 5) 20. hl. si 20 litre cucuruзу sfarmatu in natura,
- 6) Pentru conferintia 8 fl.
- 7) Scripturistica 5 fl. cuartiru liberu cu gradina de legumi de 800□.

Terminulu de alegere 21. Iuniu.

Doritorii de a cuprinde acést'a statiune, au a-si subterne documentele conform statutului organicu, prevediutu cu testimoniulu din limb'a magiara, adresate comitetului parochialu, subscrisului inspectoru scolariu, per Lugosiu, p. u. Balintiu, comitatulu Carasiu-Severinu in Leocusesciu, — Recurentii au a-se presentá in sant'a bisericica in vre-o dumineca ori serbatóre pentru a-si aretá desteritatea in tipicu, si cantari bisericesci.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: ADAM ROS'A, m. p. inspect. scl.

—□—

In urm'a repausarii invetiatoriului Cratiun Tomescu, devenindu vacantu postulu invetiat. dela scól'a II nóua din comun'a Siclau, pentru indeplinirea aceluia in modu definitivu prin acésta se escrie concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din 7. Iuniu st. v. a. c.

Emolumentele sunt:

- 1) Ca salariu anualu in bani 360 fl. v. a.
- 2) Cortelu corespundietoriu; si gradina spatiósa de legumi.
- 3) 7 orgii de lemne focali in folosinti'a invetiatoriu-lui si pentru incalzirea localitáti de invetiamentu.
- 4) Pentru servitoriulu scólei 20 fl.; diurne pentru conferintiele invetiatoresci 10 fl. pentru scripturistica 5 fl.
- 5) In casulu, candu alesulu va aretá in terminu de unu anu, progresu multiamitoriu, salariulu stabilitu i-se va inbunatáti.

Pentru recurrenti, se stabilescu urmatórele conditiuni:

a) Cá se posiéda examen de cualificatiune pedagogicu cu succesu de frunte, adeca de cl. I., ori eventualu se produca atestatu dela Ven. Consist. diec. cumcá pe terenulu pedagogicu, in praesa a doveditu, cá sunt binemeritati;

b) Vor fi cu deseversire preferiti acei individi dintre competenti, cari potu dovedi in modu autoritativu, cá au desteritate in cunoscinti'a noteloru, — si praes'a receruta spre a poté infintiá choru artisticu vocalu, — si tot-odata se deobliga, pentru infintiarea in comuna a unuí choru de plugari in interesulu comunitatii bis.; pentru sustienerea si conducerea aceluia; — in favorulu acestui scopu, cá remuneratiune este deja preliminaru in spesele cultului 150fl.

c) A se presentá in bisericica la o Dumineca ori serbatóre spre a aretá desteritatea in cantu si tipicu,

d) Petitiiunile instruite conform conditiuniloru din punctele de susu, competenti au de ale subterne Pré On. Domnu protopresv. si inspectoru scolariu cercualu Petru Chirilescu, in Chitigház — Kétegyháza comit. Békés pana cu 2 dile inainte de alegere.

Dat in siedinti'a comit. par. tienuta la 19. Aprilie 1887.

Grigorie Mladin, m. p.
not. adhoc ala com. par.

Ioan Codreanu, m. p.
pres. com. par.

In contielegere cu: P. CHIRILESCU, m. p. prot. insp. scl.

—□—